

5-Mavzu	Didaktika - pedagogik ta'lim nazariyasi. O'qitish jarayoni yaxlit tizim sifatida
----------------	---

5.1 Ma'ruza ta'lim texnologiyasi modeli

Ma'ruzaga ajratilgan soat-2	Talabalar soni 50-65
O'quv mashg'ulotining shakli	Ma'ruza: Ma'lumotli maruza
Ma'ruza rejasi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ta'lim nazariyasi (didaktika) pedagogikaning tarkibiy qismi sifatida. 2. Didaktikaning maqsad va vazifalari. 3. Ta'lim jarayonining mohiyati. 4. O'qitish va o'ganish jarayonlari tavsifi, o'quv jarayonida ularning o'zaro bog'iqqligi. 5. O'quvchilarning bilish faoliyati va uning tuzilishi. 6. Ta'lim tamoyillari va qonuniyatlari.
Mashg'ulotning maqsadi: Talabalarda didaktika pedagogikaning alohida sohasi ekanligi, uning maqsad va vazifalari, asosiy kategoriyalari, ta'lim jarayonining tuzilishi, qonuniyat va tamoyillariga doir bilimlar bilan qurollantirish.	
Pedagogik vazifalar	O'quv faoliyati natijalari:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ta'lim nazariyasi (didaktika) pedagogikaning tarkibiy qismi sifatida ekanligini bayon etish; 2. Didaktikaning maqsad va vazifalari haqida ma'lumot berish; 3. Ta'lim jarayonining mohiyati bilan talabalarni tanishtirish; 4. O'qitish va o'ganish jarayonlari tavsifi, o'quv jarayonida ularning o'zaro bog'iqqligi ekanligini bayon etish; 5. O'quvchilarning bilish faoliyati va uning tuzilishi haqida ma'lumot beradi; 6. Ta'lim tamoyillari va qonuniyatlarini tushuntiradi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1 Ta'lim nazariyasi (didaktika) pedagogikaning tarkibiy qismi sifatida ekanligini daftarlariga qayd etadi. 2. Didaktikaning maqsad va vazifalari haqida tushunchaga ega bo'ladi. 3. Ta'lim jarayonining mohiyatini o'rganadi. 4. O'qitish va o'ganish jarayonlari tavsifi, o'quv jarayonida ularning o'zaro bog'iqqligi ekanligini bilib oladi. 5. O'quvchilarning bilish faoliyati va uning tuzilishi haqida ma'lumotga ega bo'ladi. 6. Ta'lim tamoyillari va qonuniyatlarini tushunib oladi.
Ta'lim metodi	Ma'ruza, aqliy hujum, grafik organayzerlar.
Ta'limni tashkil etish shakli	Ma'lumotli ma'ruza
Didaktik vositalar	Ma'ruza matni, taqdimot
O'qitish shart-sharoiti	Maxsus texnik vositalar bilan jihozlangan xona
Monitoring va baholash	O'z-o'zini nazorat qilish, savol-javob

5-Mavzu	Didaktika - pedagogik ta'lim nazariyasi. O'qitish jarayoni yaxlit tizim sifatida
----------------	---

5.2.Ma'ruzaning texnologik kartasi

Ish bosqichlari va vaqti	Faoliyat mazmuni	
	O'qituvchi	Talaba
1-bosqich. O'quv mashg'ulotiga kirish (Da'vat bosqichi) (5 minut)	1.1. Talabalarni mavzuning nomlanishi, rejadagi masalalar bilan tanishtiradi (1-2-ilova).	Tinglashadi va yozishadi.
	1.1. Didaktika haqida tushuncha slaydlar yordamida ko'rsatiladi (3-3Ailova).	Individual ravishda o'zlashtiradi
2-bosqich. Asosiy (Anglash bosqichi) (55 minut)	2.1 Didaktikaning asosiy vazifalari haqida tavsif beradi (4-ilova).	Didaktikaning asosiy vazifalari haqida asosiy ma'lumotlarni daftarlariga qayd etib borishadi
	2.2. Didaktikaning asosiy kategoriyalarini ochib beradi (5-5A-5B-ilova).	Didaktikaning asosiy kategoriyalarini daftarlariga yozib olishadi
	2.4. Ta'limning funksiyalari kategoriyalari va tamoyillari grafik organayzerlar orqali namoyish etadi (6-7-8-9-ilova).	Ta'limning funksiyalari kategoriyalari va tamoyillarini daftarlariga qayd etishadi
3-bosqich. Yakuniy (Fikrlash bosqichi) (20 minut)	3.1. Talabalarning mavzu yuzasidan tasavvurlarini aniqlashtirish maqsadida savollar beriladi. (10-ilova)	Savolga javob berishadi
	Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi adabiyotlar ro'yhati beradi. (11-ilova)	O'z fikrlarini boyitadi va to'ldiradi.

1-ilova

5-Mavzu: Didaktika - pedagogik ta'lim nazariyasi. O'qitish jarayoni yaxlit tizim sifatid

2-ilova

Reja:

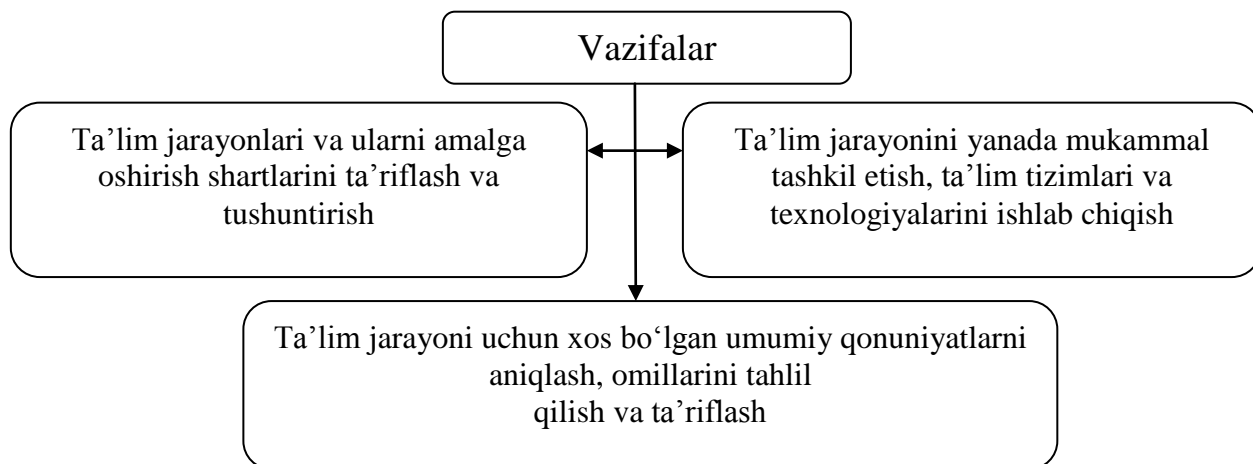
1. Ta'lim nazariyasi (didaktika) pedagogikaning tarkibiy qismi sifatida.
2. Didaktikaning maqsad va vazifalari.
3. Ta'lim jarayonining mohiyati.
4. O'qitish va o'rganish jarayonlari tavsifi, o'quv jarayonida ularning o'zaro bog'liqligi.
5. O'quvchilarning bilish faoliyati va uning tuzilishi.
6. Ta'lim tamoyillari va qonuniyatlari.

3-ilova

Didaktika (ta'lim nazariyasi: yunoncha “didaktikos” o'rgatuvchi, “didasko” esa o'rganuvchi) ta'limning nazariy jihatlarini (ta'lim jarayonining mohiyati, tamoyillari, qonuniyatlari, o'qituvchi va o'quvchi faoliyati mazmuni, ta'lim maqsadi, shakl, metod, vositalari, natijasi, ta'lim jarayonini takomillashtirish yo'llari va hokazo muammolar)ni o'rganuvchi fan

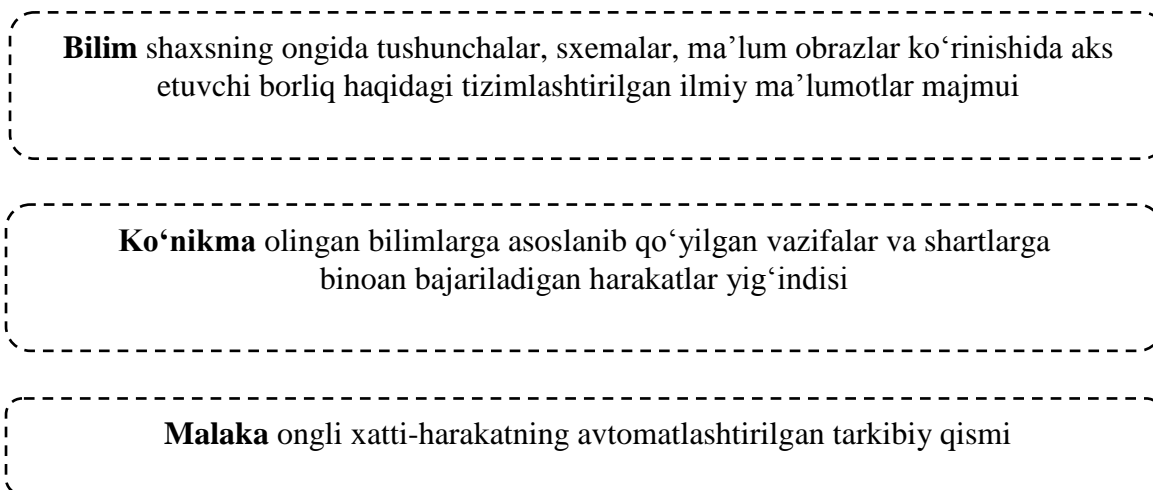
Didaktika (ta'lim nazariyasi)ning predmeti o'qitish (o'qituvchi faoliyati) va bilim olish (o'quvchining o'rganish faoliyati)ning o'zaro bog'liqligi va aloqadorligi jihatlarini o'rganishdan iborat

Didaktikaning **vazifalari** quyidagilardan iborat:

Didaktikaning asosiy vazifalari

Didaktikaning **asosiy kategoriyalari** quyidagilardan iborat:

Ta'lim o'quvchilarga nazariy bilimlarni berish asosida ularda amaliy ko'nikma va malakalarni shakllantirish, ularning bilish qobiliyatlarini o'stirish va dunyoqarashlarini tarbiyalashga yo'naltirilgan jarayon

Ta'lim jarayoni o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasida tashkil etiluvchi hamda ilmiy bilimlarni o'zlashtirishga yo'naltirilgan pedagogik jarayon

Bilim olish idrok etish, o'rganish, mashq qilish va muayyan tajriba asosida xulq-atvor hamda faoliyat ko'nikma, malakalarning mustahkamlanib, mavjud bilimlarning takomillashib, boyib borish jarayoni

Dars bevosita o'qituvchi rahbarligida muayyan o'quvchilar guruhi bilan olib boriladigan ta'lim jarayonining asosiy shakli

O'quv fani ta'lim muassasalarida o'qitilishi yo'lga qo'yilgan hamda o'zida muayyan fan sohasi bo'yicha umumiy yoki mutaxassislik bilim asoslarini jamlagan manba

Ta'lim mazmuni davlat ta'lim standartlari asosida belgilab berilgan hamda ma'lum sharoitda muayyan fanlar bo'yicha o'zlashtirilishi nazarda tutilgan ilmiy bilimlar, shuningdek, shaxsning aqliy va jismoniy qobiliyatini har tomonlama rivojlantirish, dunyoqarashi, odobi, xulqi, ijtimoiy hayot va mehnatga tayyorlik darajasini shakllantirish jarayonining mohiyati

Ta'lim tizimi yosh avlodga ta'lim-tarbiya berish yo'lida davlat tamoyillari asosida faoliyat yuritayotgan barcha turdagi o'quv-tarbiya muassasalari majmui

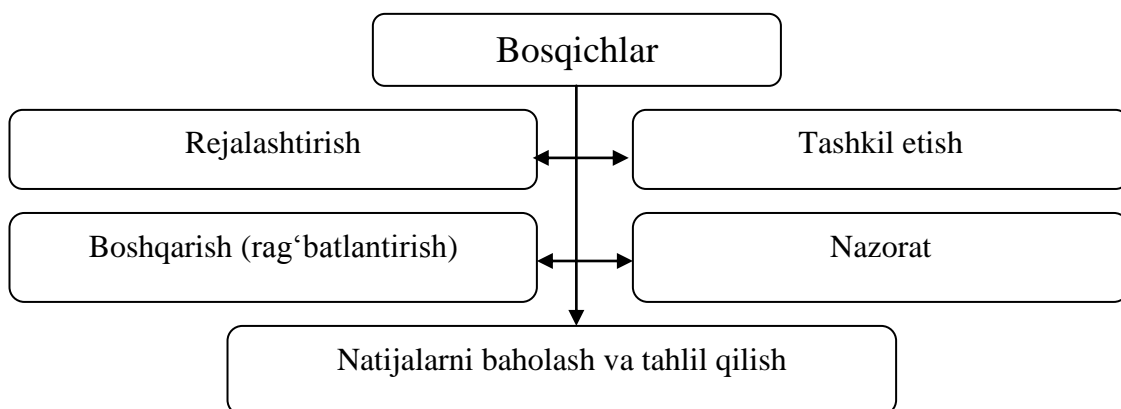
Ta'lim maqsadi (o'qish, bilim olish maqsadi) ta'limning aniq yo'nalishini belgilab beruvchi yetakchi g'oya

Ta'limni boshqarish ta'lim muassasalarining faoliyatini yo'lga qo'yish, boshqarish, nazorat qilish hamda istiqbollari belgilash

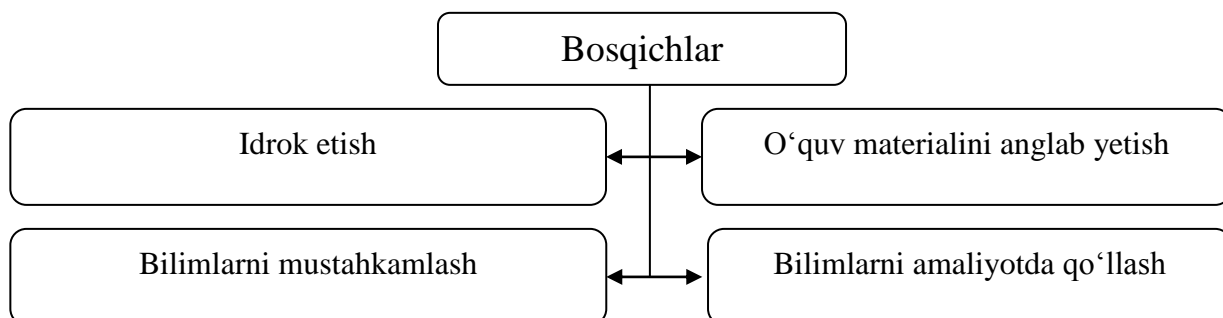
Ta'lim jarayonining ta'lim berish funksiyasi
o'quvchilarda bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat

Ta'limning rivojlantiruvchi funksiyasi ta'lim jarayonida bilimlarni o'zlashtirish jarayonida o'quvchining rivojlanishi sodir bo'lishini ifodalaydi

Ta'limning tarbiyalash funksiyasi turli ijtimoiy tuzum hamda sharoitda ham yaqqol namoyon bo'lib, ta'lim mazmuni, shakli va metodlarining mohiyati bilan belgilanadi va o'qituvchi hamda o'quvchilar o'rtasidagi munosabatlarni tashkil etish jarayonida yetakchi o'rin tutadi

Ta'lim jarayonini boshqarish bosqichlari

Bilimlarni egallash bosqichlari

Ta'lim tamoyillari o'qitish asosida yotadigan, ta'lim va uni tashkil etish jarayonini tashkil etish mazmuni, shakl, metod va vositalarini tanlanishini belgilaydigan boshlang'ich asoslardir

Adabiyotlar:

1. O‘zRning “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni // Barkamol avlod – O‘zbekiston taraqqiyotining poydevori. – Toshkent: Sharq nashriyot-matbaa konserni, 1997.
2. O‘zRning “Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi” // Barkamol avlod – O‘zbekiston taraqqiyotining poydevori. – Toshkent: Sharq nashriyot-matbaa konserni, 1997.
3. Karimov I.A. Barkamol avlod – O‘zbekiston taraqqiyotining poydevori. – Toshkent: Sharq nashriyot-matbaa konserni, 1997.
4. Mavlonova R., To‘rayeva O., Holiqberdiyev K. Pedagogika. – Toshkent: O‘qituvchi, 2001.
5. Pedagogika nazariyasi va tarixi. 1-qism. Pedagogika nazariyasi / M.X.Toxtaxodjayeva va boshqalar. Prof. M.X.Toxtaxodjayevaning umumiy tahriri ostida. – Toshkent: “Iqtisod-moliya”, 1996.